

השבת

של רבי נחמן מברסלב

לזכרון נצח מורינו ר' ישראל דב אדסר בן ר' אייזיק שלמה, זצ"ל

הני"ל, והתחיל לכרע ברך אליו בפיוסים ותחנונים ובכל מיני לשונות של כבוד וכו': הלא אתם הנדיב הגדול ונדיבת לבכם אין לשער, וכו' וכו', כדי שיתן לו לאכל.

☺ וזה הקמצן תמה על זה, והבין שהעני חושב שהוא הנדיב, ואמר לו: כן הוא, ברצוני לתן לכם לאכל, אבל בראשונה תעבדו מעט, ואחר כך יתנו לכם לאכל.

☺ והתחיל לעבוד אתו כמה מיני עבודות, לחטוב עצים ולשאוב מים, ועבד אצלו כמה שעות עד שנתייגע מאד, ואחר כך הראה לו בית הנדיב הני"ל ואמר לו, שיכנס לשם ושם יתנו לו לאכל, והוא חשב שזהו בית הגביר שעבד אתו, שאחר שעובדין אצלו - בבית האחר שיש לו נותנין לאכל.

☺ ותכף כשנכנס, יצאו לקראתו המשרתים, ולקחו אותו ורחצו אותו, תכף הביאו שלחן עם כל מיני מאכלים ומטעמים, והכל בכבוד גדול, כעבד לאדוניו.

☺ ובאמצע הסעודה אמר: **אמת כי עבדתי והתייגעתי, אבל זה כדאי.** אמר לו הגביר הנדיב: **ידידי הטוב, היכן התייגעתם? אצלי הרי לא התייגעתם!** וספר לו מזה הגביר שעבד אתו. אמר לו: **ידידי, אתם עבדתם בחינם, וכן אתם אוכלים בחינם. שם במקום בו עבדתם לא אכלתם, ובמקום שאתם אוכלים, בו לא עבדתם.**

☺ וסיים רבינו ז"ל: **עובדים בחינם, ואוכלים בחינם. במקום בו עובדים, אין אוכלים, ובמקום בו אוכלים, שם אין עובדים.**

☺ והמשל - כי האדם, בשביל הפרנסה או שאר צרכיו, הוא טורח ועובד, בזה שהוא חושב שבוה תלויה פרנסתו או צרכיו, ובאמת הוא כנוצר לעיל, שהכל מהשם יתברך; וכשבא הזמן (או כשפעל בתפלתו ובבטחוננו), אז ממילא בא בנקל לפיו ממש, וכשהוא שוטה ועובד בכל כחו ויגיעו, זה הכל לריק, כי העבודה לא מועילה לו כלום, בגלל שבמקום בו הוא עובד, שם אינו אוכל (בגלל שלא יוצא שום דבר מזה, אחרי כל העבודה), ואם לא היה עובד, גם כן היו נותנים לו (כי זה הנותן, אצלו לא צריכים לעבוד).

☺ וכמו שכתוב בזהר: **שטו העם ולקטו - בשטות,** היינו: אצל המן היו אנשים בעלי אמונה ובטחון, ולא טרחו כלל בהמן, רק נפל לפיהם, ואנשים מחסרי אמונה - טרחו ולקטו כל היום, ולבסוף לא היה רק עומר לגלגלת, כמו מי שלא טרח.

את עצמו תמיד, איך ראוי לו להתנהג בכל יום ויום, ובפרט כשבא לידי איזה נסיון ומשקל שהיצר מסיתו לאיזה תאוה או מידה רעה, שאז עיקר המשפט שצריך לשפוט את עצמו אם כך ראוי לו לעשות.

☺ ועיקר הנסיון והמשקל הוא בתאוות ניאוף שהוא רע הכולל, ושם עיקר המשפט שצריך האדם להתיירא מאד ממשפטו ודינו יתברך, ולשפוט את עצמו בעצמו, ולברוח מן העבירה, כמו שכתוב: **הוי מחשב הפסד מצוה כנגד שכרה ושכרו עבירה כנגד הפסדה,** וכמו שכתב אדמו"ר ז"ל שצריך שיהיה להאדם יישוב הדעת, שיישב את עצמו היטב, מה תכלית מכל התאוות וכו', שכל זה הוא בחי' משפט הני"ל, שעיקרו הוא בתאוה הני"ל.

☺ ויוסף זכה לבחינת משפט בשלמות, שעל ידי זה עמד בנסיון, וכני"ל. (לקוטי הלכות - הלכות הרשאה ר', כ')

סיפור

☺ לענין שטות עמל הפרנסה בחינם, בזה הלשון סיפר רבינו ז"ל: **זהו סוד גדול בעולם: אוכלים בחנם, וגם עובדים בחנם.**

☺ וספר על זה, המעשה הבא: שהיה גיבור נדיב, בעל מכניס אורח [מדקדק במצוות הכנסת אורחים], וכל מי שנכנס לביתו, היו ממלאין לו כל משאלותיו: אכילה ושתיה ושנה, והכל כיד המלך, בסבר פנים יפות, ומפני זה ידעו כל העמים ממנו, וכ"ל היו הולכים אליו והיו יוצאים שבעי רצון. ולא רחוק ממנו דר גם כן גביר גדול, אבל קמצן גדול, שלא נתן אפילו חתיכת לחם לעני.

☺ ופעם אחת שמע איש עני אחד - שכמה ימים לא אכל - מזה הנדיב וגודל נדיבת לבו, על כן כתת רגליו לבוא אליו להחיות נפשו הרעבה, אבל בתר עניא אזלא עניותא [אחר העני רודף השר של עניות], שנזדמן שבא דוקא לבית הגביר הקמצן הני"ל, והוא חשב שזהו הנדיב

☺ המלך תמלך עלינו ...

הצדיק האמת שהוא בחינת יוסף, מרחם על הזור ומספר ומרמו להם גודל מעלת קדשתו ועצם השגתו, ומעיר אזניהם שכלם צריכים להתקרב אליו, כי כל עלית תורתם ועבודתם הוא על ידו, שזה בחינת מה שספר יוסף להשבטים חלומותיו ודבריו.

☺ אבל צריכין לזה זכיה גדולה להקשיב דבריו בתמימות, כי לפעמים עוון הזור גורם עד שגם הצדיקים והכשרים אינם רוצים להאמין בדבריו, וחושדין אותו שכל כוונת דבריו בשביל התנשאות וממשלה, שזה בחינת שאמרו לו אחי יוסף **המלך תמלך עלינו** וכו', עד שעל ידי זה נעלם הצדיק מן העולם, חס ושלום.

(אוצר היראה - צדיק, רכ"ד)

☺ מחלוקת השבטים על יוסף.

מה שבכל דור ודור נמצא צדיק אמת שהוא בחינת משה, שידוע להלך נגד רוחו של כל אחד, שעל ידו היה נעשה שלום בעולם והיו שבים כלם בתשובה שלמה, וכל מי שמאמין בו ומתקרב אליו יכול למצוא עצמו בתוך זה הצדיק, כי הוא שורש כל נפשות ישראל כלם.

☺ אך הבעל דבר מתגרה מאד להרבות במחלוקת דייקא, על זה הצדיק הגדול בעצמו, עד שלפעמים מכניס טינא גם בלב שאר הצדיקים לחלק עליו, ושזה בחינת המחלוקת שחלקו השבטים על יוסף, אך אף על פי כן סוף כל סוף יודו הכל על האמת וישבו כלם אליו, כמו שהיה בענין השבטים עם יוסף הצדיק, עיני מחלוקת - אות נד.

(אוצר היראה - צדיק, רמ"ח)

☺ ואיך אעשה הרעה הגדולה הזאת ...

... משפט לאלקלי יעקב עדות ביהוסף שמו וכו'. כי יעקב ויוסף כחדא חשיבי ויעקב הוא בבחינת משפט, כמו שכתוב במקרא זה, וכמו שכתוב: **משפט וצדקה ביעקב אתה עשית,** ועל ידי זה זכה יוסף לעמוד בנסיון גדול, ולא פגם בברית.

☺ כי עיקר כבישת היצר, זוכין על ידי משפט, על ידי ששופטין ודנין את עצמו בעצמו, שבוודאי אינו בדין לחטוא נגדו יתברך, הגומל לו כל הטובות ועתידי להיפרע ממנו על הכל, כמו שאמר יוסף אז: **ואיך אעשה הרעה הגדולה הזאת וחטאתי לאלקים,** ועל ידי זה כבש את יצרו ומנע את עצמו מן העבירה.

☺ כי זה עיקר המשפט, שהאדם צריך לשפוט את עצמו, דהיינו שישפוט

תפילה

📌 ... וזכנו לקיים מצוות הדלקת נר חנוכה כראוי, בכל פרטיה ודקדוקיה וכוונותיה ותרי"ג מצוות התלויות בה, ולקיים כל המצוות של חנוכה בשמחה גדולה, להודות לך ולברכך, ולומר הלל שלם בשמחה וחדוה רבה ובהתעוררות גדול בקדושה ובטהרה גדולה, כי ברחמיך הרבים קבעת לנו שמונת ימי חנוכה להודות ולהלל לשמך הגדול שהם שעשוע עולם הבא.

📌 זכנו ברחמיך הרבים לקיים מצוותיך באמת, עד שנוכה להמשיך עלינו באמת שעשוע עולם הבא תמיד, שהוא הודאה לשמך הגדול והקדוש, ובפרט בימי החנוכה הקדושים שהם ימי הודאה, עד שנוכה להתקרב אליך באמת, ולדעת ולהכיר אותך, ולהודות לך, ולברכך סלה באמת לעולם כי טוב כמו שכתוב: **הודו לה' כי טוב כי לעולם חסדו**, ונוכה להמשיך הקדושה של שבת לששת ימי החול, עד שנוכה להיות בשמחה תמיד, כרצונך הטוב באמת... (לקוטי תפילות ב', ב', סעיף ס')

צדיק

📌 בכל הדברים שבעולם, השם יתברך מרמז רמזים ומשלים להאדם, שיבין מהם להתקרב אליו יתברך. כי הרמזים הם כמו שמסבבין עם האדם דרך משל ומליצה, כדי להבינו על ידי זה דבר גבוה ושכל נפלא. כמו כן השם יתברך מתלבש את עצמו בכמה לבושים וצמצומים, כדי שיבין האדם מהם משלים ורמזים להתקרב אליו יתברך.

📌 והרמזים הנ"ל הם בחינת רגלי הקדושה המלבשין בזה העולם, כמבואר בפנים. והצדיק, על ידי שזוכה להבין מכלל רמזים ומשלים לעבודתו יתברך, על ידי זה הוא מושל בכל מעשה בראשית, בבחינת **תמשילוהו במעשי ידך כל שנתה תחת רגליו**.

(אוצר היראה - צדיק - ס"ח)

חיי מוהר"ן

📌 פעם אחת יצא מפיו הקדוש על עצמו, ואמר בזו הלשון: **אני סבא דסבין**.

📌 ואם תסתכל ותבין בהמעשה הנוראה של שבעה בעטלערס, בהסיפור של הבעטליר הראשון שהיה עוור, שאמר לו הנשר הגדול שהוא זקן מאד, ואף על פי כן הוא יניק ולא התחיל להיות כלל וכו', והיה זקן נגד כל הזקנים הנזכרים שם, תבין קצת ענין זה. וכן משאר ענייני המעשה הנ"ל, תוכל להבין קצת גדלת רבינו זכרונו לברכה, ולחכימא ברמיזא. (גדולה נוראות השגתו, רע"ב)

שבת שלום

צריך כל אדם לדעת שה' יתברך עושה עמו בכל יום ויום נסים ונפלאות, הן בבריאות הן בפרנסה. כמבואר בשמונה עשרה: **על נסיך שבכל יום עמנו ועל נפלאותיך וכו'**, ובפרט ברוחניות, שהשם יתברך מסייע להתחזק באמונה וביראת ה' וקיום התורה. אבל מחמת חסרון בשלמות האמונה, אינו מרגיש ואינו רואה את הנסים והנפלאות שהשם יתברך עושה עם כל אדם בפרטיות.

📌 על כן צריך כל אדם להתחזק באמונה כראוי, ולהתבונן באמת בנסים ובחסדים שה' יתברך עושה עמו בכל יום ויום, ובעבור זאת להודות לו ולהלל.

📌 וזה עיקר תענוג עולם הבא. היינו שכמו **שעיקר תענוג עולם הבא הוא להכיר בגדלות השם יתברך**, כן על ידי האמונה בהשגחה פרטית, ועל ידי הכרה בנסים וחסדים שהשם יתברך עושה, ועל ידי ההלל וההודאה לשמו הגדול, מכירים בגדלותו. ועל ידי זה זוכה לתפילה אמתית וללמוד לשמה, ללא שקר, שלא לשם כבוד, ממון וכיוצא באלה, רק לשם שמים באמת, וזוכה להתקרב לרב אמתית.

☺ ואיתא בספרים, שאפילו בזמן הזה כך הוא בענין הפרנסה, שכפי שנקצב לאדם שירוויח הוא ירוויח, בין אם יעבוד עבודת פרך כל היום ובין שלא יעבוד, רק בסיבה קלה יזמין לו השם יתברך פרנסתו. ומי שיש לו בטחון חזק ואמיץ בה', ואינו רוצה להבטל מעבודת השם יתברך כלל, ומאמין באמונה ובבטחון שהשם יתברך יפרנסו, ובטוח לעמוד בכל מיני נסיונות בזה - בודאי יגמור בעזרו השם יתברך כרצונו.

☺ וכמו שרואין, שיכולים לישב כל היום בחנות ולא למכור כלום, וכשבא הזמן, ברבע שעה ירוויח בעד כל העת. וכן על פי רוב, כשצריך לאיזה דבר, וטורח בשביל זה אצל מי שחושב שאצלו ישיג את זאת, ולבסוף לא יוצא מזה שום דבר ולשווא עמל, והשם יתברך עוזר לו ממקום אחר, אשר משם לא ציפה ולא עלה בדעתו כלל שממקום ההוא תבוא לו ישועתו. כן יושיענו השם יתברך במהרה, אמן כן יהי רצון.

(השמטות, כ"י)

מלתב

📌 כשהולכים במדבר, במקומות החיצונים, כשזוכים אז למצוא את ה' יתברך, אז דייקא ה' יתברך חופף וסוכך על האדם לשומרו ולהצילו לבל יפול שם, חס ושלו, ועוזר אותו שיוכל להכניע שם הסטרא אחרא ולברר משם דייקא את הקדושה, וזוכה לעליה גדולה מאד, בחינת **ירידה תכלית העליה**.

📌 כשהאדם בבחינת ירידה, בבחינת ונפיק, שיצא מגבול הקדושה לגמרי, אז דייקא נעלם ונסתר שם קדושה גבוה מאד, וכשזוכה אז לבקש את ה' יתברך ולמוצאו שם, אזי זוכה אז דייקא לבחינת קדושה גבוה מאד, ששומר ומגן תמיד על האדם בכל עת סכנה, שצריכים שמירה אז כשהוא בבחינת יציאה מן בית הקדושה.

📌 בכח הצדיק, עתידים ישראל להיות למעלה מכל האומות, ולהכניע כולם תחת רגליו, ויתנו הדין והמשפט על כל האומות כפי מה שאנו רוצים, ולשפוט אותם ולדון אותם כרצונו.

(מספר א"י הנחל ב' - מכתב ק"צ)

עצות

📌 ימי חנוכה הם ימי הלל והודאה להשם יתברך. היינו שבימים אלו ראוי להתבונן בנסים ובנפלאות שעשה ה' יתברך עם אבותינו בימים ההם והצילים משונאיהם.

📌 ועל נסים אלו יש להודות ולהלל, ולהאמין שהשם יתברך עושה נסים ונפלאות לישראל בכל דור ודור ומצילנו משונאינו תמיד, כמבואר בדברי חכמינו זכרונם לברכה (בהגדה של פסח): **בכל דור ודור עומדים עלינו לכלותינו, והקדוש ברוך הוא מצילנו מידם**. וכן

אחינו בית ישראל
העלון זקוק לעזרתכם
תרמו נא בעין יפה למען קיומו
חשבון בנק הדואר 7-2255-89
דואר: ת.ד. 13271 ירושלים 91131
70: 050-948183 (מאיר)
02-5829086 / 052-332810 (מיכאל)

📌 גם זוכה לשידוכים אמתיים בגשמיות וברוחניות, וזוכה לשלמות הדיבור, היינו, לדבר רק דברי קדושה ואמת, וניצול מדבורי שקר ודברים בטלים וכו'. ואזי זוכה להמשיך קדושת השבת לששת ימי המעשה, כמבואר באות **אמת ואמונה** סעיף מ'.

📌 ועל ידי זה נתגלה אחדותו הפשוט יתברך. היינו שזוכה להרגיש ולהאמין שכל השנויים העוברים על כל אדם, הכל נעשה בהשגחתו הפרטית יתברך, המכונה **אחד הפשוט יתברך**. לכל התקונים המבוארים בסעיף זה, זוכים על ידי קיום מצוות הדלקת נר חנוכה באמונה פשוטה כראוי, וביראה ואהבה ראויים. גם על ידי ההודאה וההלל להשם יתברך על הנסים ועל הנפלאות שעשה לאבותינו בימי חנוכה, שהושיעם משונאיהם, ועל ידי ההכרה בנסים והחסדים שהשם יתברך עושה עם כל אדם בפרטיות בכל יום.

📌 אשרי האיש שזוכה לקיים מצוות הדלקת נר חנוכה ומצוות הלל והודאה באמונה פשוטה ותמימה, בדחילו ורחימו (ביראה ואהבה) כראוי, וזוכה לתיקונים אלו, היינו למידות הטובות המבוארות בסעיף זה.

(עצות המבוארות - חנוכה, ג')